

Verslag

van	Wout de Fijter	
onderwerp	Expertsessie Waterschap Limburg en POV Kabels en Leidingen	
datum	22 februari 2018	
plaats	Arcen	
aanwezig	Ernest-Jan Achterhuis	Waterschap Limburg
	Albert de Beijer	Waterschap Hollandse Delta
	Wout de Fijter	Waterschap Limburg
	Wim Hoevenaars	KPN
	Paul Kassenberg	Gasunie
	Leon Meijdam	Evides
	Nisa Nurmohamed	Hoogheemraadschap van Delfland
	Perry van Oosten	Stedin
	Edward van Os	Waterschap Limburg
	Harry Schelfhout	Hoogheemraadschap van Delfland
	Karel Stein	Waterschap Limburg
	Gerjan Verhoeff	Arcadis
	Jos Vermeulen	Waterschap Rivierenland
	Klaas Weeteling	PWN
afwezig		

Inleiding

Limburg kenmerkt zich op het gebied van kabels, leidingen en waterkeringen door een complexe en historisch gegroeide situatie. Binnen het HWBP-dijkversterkingsprogramma van Waterschap Limburg moet deze situatie op 15 locaties worden aangepakt. Bijna tegelijk met dit programma is de POV Kabels en Leidingen (POV K&L) gestart. Het strategisch doel van de POV K&L is dat kabels en leidingen uit de toprisico's van het uitvoeren van dijkversterkingsprojecten in het HWBP verdwijnen. Om dit doel te bereiken wordt binnen de POV K&L een achttal activiteiten uitgevoerd. Het verbinden van de 'werelden' van netbeheerders en dijkbeheerders staat hierbij centraal. Op donderdag 22 februari 2018 zijn vanuit de POV K&L betrokken experts uit de wereld van netbeheerders uitgenodigd om naar Arcen te komen om het waterschap te helpen met een viertal actuele casussen. Deze zijn dusdanig gekozen dat ze representatief zijn voor de grootste uitdagingen waar Waterschap Limburg op het gebied van kabels en leidingen voor staat. De werkwijze om casussen samen uit te werken tot een tastbaar resultaat past precies in de aanpak van de POV K&L. De behoefte vanuit de projecten is leidend, de resultaten worden gerealiseerd vanuit de acht activiteiten van de POV K&L. Na een korte introductie door Edward van Os (plv. programma manager) en Wout de Fijter (technisch manager) zijn de experts samen met deskundigen vanuit het waterschap aan de slag gegaan met deze casussen. Het resultaat hiervan is in dit verslag kort samengevat.

Resultaat casussen

Arcen (inpassing)

In Arcen loopt de huidige waterkering zigzaggend door meerdere achtertuinen. Mede op verzoek van bewoners is daarom een alternatief bedacht dwars door een straat achter deze huizen. In deze straat liggen diverse huisaansluitingen, waartussen de nieuwe waterkering moet worden ingepast. Tijdens de expertsessie zijn daarom de volgende vragen gesteld:

1. Hoe kan een waterkering in samenhang met de aanwezige kabels en leidingen op deze locatie technisch worden ingepast?
2. Welke adviezen zijn er voor het verleggen van deze kabels en leidingen, gegeven de situatie en voorgestelde variant?

Resultaat:

- Kabels en leidingen ten behoeve van de huisaansluitingen moeten dubbel worden uitgevoerd (gescheiden systemen met aparte voeding vanaf buiten- en binnenzijde) om het aantal kruisingen van de waterkering te minimaliseren. De (elektra)kasten moeten hierbij binnendijks komen;
- Het pompgebouw moet naar binnendijks worden verplaatst, met aandacht voor drukriolering van buitendijks panden. Denk voor deze buitendijkse panden bijvoorbeeld aan:
 - op afstand bedienbare afsluiters;
 - een beperkt aantal verzamelputten van waaruit het door de waterkering kan worden gepompt;
 - overstorten op de Maas in geval van nood;
- Start vroegtijdig met: overleg netbeheerders, gemeente en omgeving, gezamenlijk buiten kijken (waar hebben we het over) en proefsleuven (in verband met onbekendheid ligging kabels en leidingen en historie, zoals de oude stadsmuur);
- Integreer ontwerp en uitvoering met als doel om overlast zoveel mogelijk te beperken. Gebruik de onderbouw van de waterkering als functiescheiding tussen waterkering en niet-waterkerende objecten. Kies voor een alliantie en maak in het contract expliciet afspraken over onder meer de samenwerking tussen de aannemer en de aannemers van de netbeheerders en volgorde van de werkzaamheden.

Venlo-Velden (historie)

Binnen het dijktraject Venlo-Velden ligt de dijk over een grote lengte parallel boven of direct naast een (riool)transportleiding van WBL. De waterkering is hier na de hoogwaters van '93 en '95 in één jaar tijd als tijdelijke noodbank bovenop de bestaande leidingen gelegd. Dit is een ongewenste situatie die vaker voorkomt in Limburg, daarom zijn de volgende vragen gesteld:

1. Dient deze leiding als een buitenleiding te worden beschouwd in het kader van de NKL99? Zo ja, is deze uitspraak vanuit de historische context in Limburg op meerdere vergelijkbare situaties (meer generiek) van toepassing?
2. Wat is vanuit planologisch en toekomstbestendig oogpunt de beste (nieuwe) ligging voor deze leiding?
3. Hoe kan in vergelijkbare situaties het beste vooruit worden gepland?

Resultaat:

- De aanwezige experts hebben alle aspecten van de eerste vraag van diverse kanten bekeken en bediscussieerd. Kern van deze discussie is dat het toepassen van de NKL1999 in Limburg grijs gebied is. Volgens de werkwijze van de NKL valt deze leiding niet in de categorie buitenleiding. Vanuit de historisch gegroeide situatie kan beargumenteerd worden dat dit wel zo is. Het resultaat van de discussie is de aanbeveling om deze en leidingen in een vergelijkbare historische situatie generiek als buitenleiding te beschouwen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:
 - De leiding lag er al voordat de dijk er via een Noodwet bovenop is gelegd;
 - Als de NKL1999 op het moment van aanleg van toepassing was geweest, dan zouden destijds de kabels en leidingen als buitenleidingen zijn beschouwd;
 - De leiding is nooit ontworpen of getoetst aan de normen die gelden voor waterkeringen;
 - Er is nooit specifieke vergunning verleend op basis waarvan een compensatieverzoek door de netbeheerder heeft kunnen plaatsvinden. Netbeheerders konden ook niet voorzien dat, na de hoogwaters, deze zones als waterkering aangewezen zouden worden;
- Kijk of het mogelijk is om op deze en vergelijkbare locaties een zone te reserveren voor de toekomstige ligging van netwerken. Los van de juridische (on)mogelijkheden geeft een zone aanleiding tot gesprek. Behoud van een zone voor toekomstige situaties vraagt om een duidelijke visie en standvastigheid van belanghebbenden;
- Waar er geen ruimte is voor een ligging buiten de veiligheidszone kan tegen de dijk ruimte worden gecreëerd door middel van folie tegen de dijk, aangevuld met bijv. klei. De grootte van een erosiekrater blijft hierdoor richting de dijk beperkt, waardoor de standzekerheid van de dijk te allen tijde blijft gebord. Deze oplossing moet met de beheerder worden besproken, waarbij afspraken duidelijk worden vastgelegd. Daarnaast kan een gestuurde boring een oplossing bieden.

Belfeld (particulieren)

In Belfeld liggen een drietal woningen met kabels en leidingen direct naast, in of door de waterkering. Gezamenlijk zijn de volgende vragen besproken:

1. Wat zijn belangrijke ingrediënten om met particulieren tot een nieuw tracé te komen?
2. Hoe kan een waterschap het beste omgaan met deze en vergelijkbare initiatieven die zich vroegtijdig aandienen?
3. Hoe kan een waterschap zich het beste voorbereiden op vergelijkbare situaties?

Resultaat:

- Kies voor een gezamenlijke ligging voorlangs de huizen, zo dicht mogelijk tegen de waterkering. Anders wordt het vanwege de benodigde aansluitingen nodeloos ingewikkeld. Voor de waterleiding is als tip een oplossing met een lek-detectie leiding gegeven, zoals deze bij Waterschap Rivierenland is toegepast;
- Sluit hiervoor één keer een overeenkomst met de grondeigenaren. Leg hierin afspraken vast over onder andere beheer en onderhoud en het vrijhouden van het tracé;
- Schuif het probleem niet door naar de aannemer als er geen alternatief is door openbare grond. Pak in deze situaties het proces vanuit het waterschap op.

Wessem (cruciale leidingen)

Ten noorden van Wessem, parallel langs de A2, liggen meerdere Gasunie leidingen en één PPS leiding. Op deze locatie moet een nieuwe aansluiting worden gezocht op de hoge grond. Een mogelijkheid is om de A2 op te waarden tot waterkeringen, bij andere alternatieven komt er een nieuwe waterkering parallel langs de A2. Vragen die aan de experts zijn gesteld:

1. Wat is het beste alternatief om aan te sluiten op hoge grond?
2. Wat is er in vergelijkbare situaties vooraf mogelijk om de dijkversterking met minder belemmeringen te kunnen uitvoeren?

Resultaat:

- Voorkom zoveel als mogelijk een parallelle ligging vlakbij deze leidingen of een kruising;
- De ingetekende variant vlak langs de Maas aan de oostkant is niet mogelijk vanwege de diepe ligging van de leidingen;
- Deze leidingen zijn bepalend voor de te kiezen variant. Vanuit de leidingen gezien heeft het de voorkeur om de A2 als waterkering te gebruiken. Voor de kruisende leidingen kunnen indien nodig als erosiescherm, damwanden in de middenberm van de snelweg worden geplaatst;
- Bij het realiseren van een nieuw grondlichaam (dijk) bovenop de bestaande leidingen kan er ook gedacht worden aan een zeer brede dijk. Bij eventueel falen van de leiding moet dan voldoende restprofiel overblijven. Aandachtspunt is de extra belasting op de leidingen;
- Ga vroegtijdig in overleg met zowel Rijkswaterstaat als de twee belangrijkste netbeheerders;
- Ga na of de leidingen in het verleden al zijn beoordeeld (in verband met ligging onder en vlak naast de snelweg, waarop ook de NEN normering van toepassingen is).

Vervolg

Vanuit de POV K&L is gevraagd om in een later stadium terug te koppelen hoe het resultaat van deze sessie is geland in de projecten en welke bijdrage (winst) dit heeft opgeleverd. Daarnaast is vanuit de POV K&L het aanbod gedaan om samen een vervolgsessie te organiseren en aanvullende input te leveren met een verdere verdiepingsslag. Met name voor Arcen en Wessem ziet de POV K&L een kansrijk vervolg. Deze expertsessie heeft in ieder geval al een mooie bijdrage geleverd aan een aantal concrete casussen van het waterschap.